

Památník národního písemnictví, Literární archiv

Fond: Zdena Ančík

<https://pruvodce.pamatnik-np.cz/apu/b44457be-ddfa-4404-a429-7f8f9b1685b3>

„Připomínky k románu“ Bohumil Vlček | datováno 20.3.1956, Č. Budějovice | strojopis

LA 10 / 73 / 6451.

Připomínky k románu

"Dobrého vojáka Švejka"

Napsal Bohumil Vlček .-

Čes. Budějovice, dne 20.března 1956.

Bohumil Vlček

Připomínky k románu " Dobrého vojáka Š v e j k a " .-

V době t.j. v únoru 1915, kdy nastoupil Jaroslav Hašek, vojenskou službu u náhradního praporu p.pluku 91 v Českých Budějovicích u II.ersatz kompagnie, konal jsem vojenskou službu v hodnosti četaře jako instruktor domobranců u I. ersatz kompagnie jejíž velitelem byl npor. Sagner. Tehdy jsem od vojáků slyšel, že u II.ersatz komp. je nějaký spisovatel jednorochák Jaroslav Hašek, který umí v místních hostincích dobře pobaviti společnost různými vtipy a satirami. Hlavně dovede vyprávěti o, událostech na frontě a k tomu ihned skládá přiléhavé básně .-

Přeložením náhr. praporu p.pl.91z Čes. Budějovic do Mostu n/L. do vojenského lágru Kirali -Hida, kde jsme byli v cizím prostředí, nutlo nás příslušníky české národnosti k bližšímu osobnímu styku. K informaci uvádím, že náhr. prapor, byl přeložen do nové posádky v polovici měsíce května 1915. Vojenský lágr od města Mostu n/L. dělila řeka Litava a jak jsme se ve škole učili Rakousko dělilo se podle té řeky na Cislajtánii a Uhersko na Translajtánii .-

Vojenský lágr byl starého tipu, rozsáhlé neúhledné baráky, elementární střelnice, tři kantiny a pak rozsáhlé cvičiště to bylo vše .- V lágru nás nic nepoutalo, proto po zaměstnání navštěvovali jsme v Mostě hostinec u " Růže " kde nás obsluhovala naše česká číšnice Růženka / jak v románě též o tom zmínka :/ Tam byl stálým hostem Jaroslav Hašek, kterého jsem tam též osobně poznal. Většinou do restaurace chodili Češi, jednorocháci a i mužstvo od náhr. praporu. Hašek, když byl v ráži nás výtečně pobavil různými vtipy, voj. událostmi a též o životě u kopagnie. Jeho satiry se nám líbily a proto měli jsme Haška rádi. Někdy nám přednášel na téma: " Jak se má rakouský voják chovat před nepřítelem " nebo " Velké úspěchy rakouské armády " a ku konci " Latrine nachrichten " a podobně .- Bohužel často se stalo, že Hašek přišel do takové ráže, že byl pak přiveden Bereitschaftem na Hautwachu k odpočinku.

Hašek nedbal svého zevnějšku. Při sestavování XII. Marschbaonu / pochodového praporu/, byl Hašek přidělen k II. marschkompagnii /pochodové setnině/. Haška si vyžádal nadporučík Lukas, velitel kompagnie a určil si ho za komp. ordonance, chtěje tak míti nad ním dozor, neboť nerad viděl že H. je často opilý, že na sebe nedbá a žije bohémským životem. O tom mi později v Praze vyprávěl Lukas při různých rozhovorech .-

Já sám byl též určen k XII. Marschbaonu a přidělen jako četař, zástupce velitele čety k I. marschkomp. V poli pak při sloučení XII. marschbaonu s plukem, byl jsem přímo . / .

přímo přidělen k hejtmanovi Ságnerovi, jako ordonanční poddůstojník u praporu, tím jsme pak přicházeli do osobního styku s komp. ordonancem Haškem.

Než-li přikročím k dalšímu mému osobnímu poměru a služeb. styku s H. chci krátce vylíčit sestavu XII. Marschbaonu, správně dobu odjezdu na bojiště k pluku, sestavu skutečných velitelů jeho příchod k pluku a pak konečně jeho rozdělení na jednotlivé části pluku.-

XII. Marschbaon byl sestaven koncem měsíce května 1915 většinou z branců vycvičených po 6 týdenním výcviku a ze staršího mužstva a poddůstojníků přicházejících po vyléčení z nemocnic.-

Velitelem praporu byl pplk. Wenzl /: o něm zmínka v románě viz str.297 /: nikoliv hejtman Ságner jak v románě uvedeno. O Ságnerově působnosti bude uvedeno později.- Prapor sestával ze 4 marschkompanií. Velitelem II. Marschkomp. byl nadporučík Lukas u něhož Hašek byl ordonancem.- Tím objasňuji difference mezi II. Marschkompanií jak v románě uvedeno, neboť správné označení bylo XII. Marschbaon. Při rozdělení praporu byl H. správně přidělen k II. polní kompanii, kterou pak v románě zaměňuje na II. Marschkomp. Moje osobnost byla přidělena k I. Marschkomp. a velitelem byl npor. Hucl.

Po vykonaném výcviku a vystrojení byl celý pochodový prapor koncem měsíce června 1915 transportován na ruské bojiště.-

Před odjezdem praporu, bylo překvapení pro npor. Lukase neboť Hašek se stratil a nebyl 3 dny k nalezení. Teprve třetího dne našla ho patrola v kavárně u nádraží pod stolem spícího a spitého k nepoznání. Byl patrolou předveden k veliteli kompanie, kde u raportu se vmlouvav, že svůj odchod do pole oslavoval v radosti, že potáhne na nepřítele. Potrestání v době odchodu do pole nebylo by účinné, proto byl H. napomenut, aby se podobným nepřístojnostem vyvaroval. Po vykonané přísaze a po provedení všech příprav, byl prapor po rozložení se s důstojnickým sborem a mužstvem zůstavším u náhr. praporu vagonován a nařízen odjezd.

Koncem měsíce června 1915 byl transport praporu dirigován z nádraží Most n/L. přes Ráb, druhý den ráno přes Budapest, pak Hatvan, Miškolc, Karpaty do konečné stanice Sambor v Haliči. Z Karpat až po Sambor a dále projevoval se účinek bojů, neboť většinou byla nádraží rozbita, vesnice vypáleny a bylo vidět jen samou spoušť. Ze Smbora, kde jsme viděli naftová pole a přímo tekoucí naftu do vagonů, vyrazil prapor k pěšímu pochodu přes Stryj, jižně Lvova, Grodek Jagajlonský - směr Zlota Líba, místo Přemyšlany, kde byl polní pluk na frontě zasazen.-

Při rozdělení Marschbaonu do rámce pluku, byl npor. Lukas určen velitel m II. polní setniny / Feldkompanie /

sebou vzal i svého ordonance Haška. Velitelem III. pol. praporu do jehož svazku patřila 11. polní setnina, byl hejtman Sagner, tudíž nebyl velitelem XII. Marschbaunu jak v románu uvedeno. - Hejtman Sagner bojoval dříve na srbské frontě a v listopadu 1914 onemocněl a po vyléčení byl přidělen k náhradnímu praporu jako velitel II. ersatz kompanie, kde působil až do přeložení náhr. praporu do Mostu n/L. akoncem měs. května 1915, byl odeslán jako - einzelreisender - k pluku do pole, nemohl tudíž býti velitelem XII. Marschbaunu jak Hašek ve svém románu uvádí.

Při rozdělení pochodového praporu, byl jsem přidělen k hejtmanovi Sagnerovi jako praporeční ordonanční poddůst. neboť mi osobně znal již ze srbského bojiště. - Jako ordonanční poddůst. měl jsem za povinnost udržovati stálý styk s ordonancemi podřízených kompanií, mezi nimi i s ordonancem Haškem, starat se o mužstvo, řídit ordonanční službu, starati se při pochoďu o ubytování přidělených důstojníků a mužstva od štábu praporu. Jak v boji tak i při táboření, udržovati stálé spojení mezi velitelem praporu a veliteli podřízených setnin. Služba vyžadovala rychlé orientace a postřehu, tu Hašek měl a hlavně dovedl se postarat kde co dobrého k jídlu a k napojení. Službu konal dobře.

Vystřídání pluku z fronty na Zloté Lípě u Přemyšlan, pochodoval pluk přes Velké Mosty na Kaměнку Strumilovou, kde bylo tábořeno několik dní. Po dlouhých pochodech nařizen odpočinek - byla to přestávka před nasazením pluku na řece Bugu. Ordonanci měli plno pochůzek a tu u jedné příležitosti viděl jsem Haška s několika vojáky hádaje se se Židovkou prodávající drazé čokoládu a cukrovinky. Židovka šidila vojáky, tu Hašek nařídil, aby prodávala normálně, jinak ji to zbalí a předvede veliteli, což ona v obavě a strachu vyhověla a za přítomnosti Haška vše za normální cenu prodala.

Po odpočinku a doplnění mužstva výstrojí a výzbrojí nařizen Marschbefel a během jedné hodiny pochodoval pluk na frontu. III. polní prapor, jemuž velel hejtman Sagner, měl úsek podél tratě a toku řeky Bugu - bez bojové akce - jen tu a tam byly přestřelky předních stráží. Po celé dva dny prše, promokly jsme do kostí, neboť v úseku nebyly vybudovány zákopy ani skryše. Po dvou dnech došel další befel k pochoďu směr Sokal, k vystřídání říšsko-německých trup tam zasazených.

Bojový úsek u Sokalu tvořil klíčové postavení, které Ruská armáda houževnatě držela, neboť jeho prolomením musela by celá armáda ustoupiti až k Dubnu. Rakouské armádní vedení rozhodlo v těchto místech učiniti průlom. K tomu účelu byl soustředěn celý 18. Armádní sbor t.j. 2 divise a to 9. pražská a jedna vídeňská sestavena s vídeňských a moravských regimentů.

Před odchodem pluku na bojiště vykonána přehlídka brigády a pak po polní mši hromadná zpověď. Bylo nám oznámeno že jsme dobrými vojáky a proto jsme dosazeni na důležitá místa a pod. Polní kurát Ibl měl kázání a jak německy a tak česky do nás hustil slovy: Vojáci Šumaváci věrní našemu nejvyššímu veliteli stáříčkému mocnáři, budeme bojovat do poslední kapky krve a nepřítel vyženem a pak bude po válce a vy pak se odeberete ku svým drahým rodinám a pod. Zřejmě nás houpal a jeho kázání na nás nijak neúčinkovalo. -

Po provedených přehlídkách, duševní přípravě, byl pluk určen kolem 20.července 1915 k nástupu na frontu. Úsek pluku určený, byl obsazen německou armádou. Proto předem, byli velitelé praporů a kompagnii vyzváni k průzkumu, aby pak při vystřídání byli lépe orientováni. S veliteli pochodovali též i ordonanci s sebou, samozřejmě i náš Hašek. Během orientace velitelů probíhali jsme zákopy a tu Hašek z ničehož nic přinesl celý batoh proviantu, cigaret i rumu. Dotazem, kde k tomu přišel, řekl nám, že v tom běhání vrazil do zákopy jednoho Zahlměistra / u nás rechnéka / - nikdo tam - sebral co se dalo a pak klidně za námi spěchal. Abychom nepřišli v podezření odeslal jsem Haška s hlášením k pluku a tam, aby věci u kompagnie uschoval. Později pak po našem příchodu jsme si pochutnávali na dobrém sýru, slanině a chlebě. Hašek ovšem to vše zalil rumem.

III. polnímu praporu určen úsek nad městem Sokalem ve směru vesnice Poturcizy. Na okraji této vsi byli Rusové silně opevněni, byl to svah, takže měli větší přehled proti nám, dože pak protékala řeka Bug. Po provedeném vystřídání zařizovali jsme se po našem. Napřed upravili jsme naše stanoviště, pak nařídil velitel praporu vyslání hlídek do forterénu, aby seznal situaci, sílu a stanoviště kulometů nepřítelů. U nás pak bylo nutno orientovati se o úsecích setnin, umístění jejich velitelů, aby pak spojení fungovalo. Tu jsem byl stále ve styku s ordonancemi a hlavně s Haškem, jelikož jeho kompagnie byla na nebezpečném místě. S námi sousedili 10.prapor myslivců "Kopaljägri".

Naše velitelské stanoviště bylo společné se stanovištěm Jägerů. Po několika denním zasazení v zákopech, postupně se zvyšovala oboustranná bojová činnost. Pozorováním zjištěna zvýšená činnost pracovní ruských vojsk - zajišťovali se. Před naším příchodem museli se zde odehrávat boje neb v terénu bylo dosti nepohřbených padlých německých i ruských vojáků. Sami v naší blízkosti pochovali jsme 4 ruské důstojníky - jeden z nich měl u sebe mapu, kde byl naznačen jeho pochod do Karpat a pak i ústup. Překvapilo mne, že Hašek ačkoliv po prvé na frontě, počínal si jako starý válečník, rád se napil a dovedl rumu také obstarat. Rozkazy a nařízení plnil správně, v našem stanovišti se často zdržoval a bavil nás různými anekdotami. -

11. polní kompagnie již velel npor. Lukas, měla klíčové postavení, neboť úsekem kompagnie probíhala silnice ze Sokalu do vesnice Poturcizy, která byla obsazena Rusy. Úsek kompagnie byl často napaden /:feuerüberfall:/ .- Po jedné takové přestřelce, byl Hašek odeslán s hlášením o přísunu munice a ručních granátů pro 11. kompagnii. Jeho příchodem došlo k incidentu. Hašek omylem místo do našeho stanoviště, vstoupil do stanoviště 10. praporu Kopaljägerů a žádal adjutanta nadporučíka - němce - o přiděl munice a sice česky neb německy se nemohl dohovorití..-

Pan oberleutenant byl tak surový, když se Hašek nemohl domluvit, počal jemu spílati a nadávati sauböhmáků a uhodil ho. V tom zaslechl jsem onu hádku, vyběhl přímo do stanoviště nadporučíka a žádal ho o slušné jednání. Po zjištění oč jde, že omylem požadoval H. na místě od nás - od nich munici, přestal pak pan oberleutenant české lůze nadávati..- Převzal jsem od H. hlášení, aniž bych spícího velitele zbudil a odebral jsem se s ním i s přideleným mužstvem pro munici k velitelství pluku do Sokalu. Zde jsem od zbrojíře dostal pro 11. kompagnii potřebnou munici. Bylo as půl noci - převzáli jsme několik verschlägů a bednu s granáty a tak jsme odmaširovali k vlastní kompagnii. Cestou H. nadával a zlobil se, že co si myslí ta prašivka, vždyť jsem dělal jen služební povinnost - řekl. Tešil jsem milého Jaroslava a upozornil ho, že celou věc přednesu veliteli praporu hejtmanu Ságnerovi. Velitel jak ho znám jistě zakročí - Hašek na to: " Packu už mi nesundá žádný ", já na to, že zákrok zde musí být, jinak by si ten zpupný nadpor. dovolil více. A tak v noci pokračovali jsme v cestě s municí k 11. kompagnii. Munice byla těžká - museli jsme odpočívati a tu Jarda nám vyprávěl a rozváděl jeho válečné plány a říkal, že to musíme vyhrát za každou cenu. Vzpomínali jsme na Bruck a na dobré víno u "Růže", dále nám vyprávěl jak mají pitomé kadety a že npor. Lukas je jim stále v patách. Lukase si chválil. Po příchodu ku kompagnii, byla munice rozdělena na čtyři. Mužstvo číhalo, že v tom něco bude - a také bylo..- Druhého dne ráno jsem celý případ hlásil veliteli praporu, vše jsem mu po pravdě vyložil a skutečně hejtman Ságner ihned se ustrojil, vzal mne s sebou a šli jsme se stížností k veliteli Jägerů. Zde podplukovníkovi přednesl stížnost o chování a jednání nadporučíka s mužstvem české národnosti a cizího útvaru..- Nadporučík se vymlouval, že to nebylo tak hrozné, že nerozuměl oč jde a to ho podráždilo. Celkem vzato, byla panu npor. jeho velitelem učiněna důtka, s tím, že se něco podobného nesmí opakovati obzvláště nesmí se upřeti, aby se nadávalo mužstvu české národnosti. Haškovi jsem pak sdělil výsledek a on mi řekl, že se na jägry vysere..-

Kopaljägeri byli většinou Moravané od Jihlavy. O původu pojmenování jsem se dozvěděl jednou při rozhovoru s potomkem bývalého rakouského Inhabera generálem čsl. armády Kopalem tehdy velitelem 5 divise v Čes. Budějovicích a později pak Zemským vojenským velitelem v Praze. U jedné příležitosti jsem se zmínil, že jsem bojoval s Kopaljägeri a tu nám generál řekl, že příbuzný z rodiny Kopala byl v době Neapolenských válek velitelem praporu myslivců a že se s praporem vyznamenal. Na paměť byl pak jeho prapor pojmenován "Kopaljäger". - Pátráme-li dále poznáváme, že rakouskou armádu vedli většinou generálové českého původu jako Radecký a jiní. -

Jiný zajímavý případ jsem zažil s Haškem přímo v zákopech. Jdu s hlášením veliteli 11. kompagnie a tak v zákopě u střílny spatřím H. s několika vojíny jak jeden z nich vystrkuje pušku na níž má nasazenu čepici v domění že tam stojí voják. Hašek u střílny pozoruje. Na můj dotaz co tím sledují, odpovídá mi H., že je nutno zjistit zda jsou Rusové vycvičení ve střelbě a tu je nutno jejich výcvik vyzkoušet a proto se jim musí dát příležitost jak se umění trefovat. Po nedlouhé chvíli bzučely střely okolo čepice. Za chvíli ukazuje druhý voják lopatou - žádná trefa. Tak jak s naší strany byla pozorována činnost Rusů v zákopech, tak i s jejich strany, byli jsme zase my pozorováni. Ovšem v některých případech se to nevyplatilo. Mohlo se stát, že by v taková místa mohla být vržena mina a to by znamenalo smrt několika kamarádů. Proto jsem Haška upozornil, aby podobné rozptýlení odložil.

Po několika denní přípravě a bojové činnosti v přestřelkách a zastřelování se dělostřelectva na určité cíle bylo pozorováno, že podle vydávaných rozkazů se něco chystá. -

Skutečně dne 21. července 1915 na sv. Annu, byl velitelem pluku dán rozkaz k pohotovosti a ve 4 hod. odpoledne dán rozkaz k útoku. Před provedením rozkazu, svolal velitel praporu velitele kompagnií, aby jim oznámil situaci a dal další rozkazy k zahájení útoku. Nejobtížnější bojová situace byla v úseku kompagnie npor. Lukase. Po skončených přípravách, zrušení stanoviště praporu, pak odchod do nového stanoviště přímo v prvých zákopech, spustila obojstranně kanonáda až se země trásla. Nastal dělostřelecký boj. Po předběžné dělostřelecké uzavírací palbě vyrazil prapor k útoku.

Následky byly hrozné. Rusové postrehli výpad - zahájili smrtelnou palbu z kulometů a jejich dělostřelectvo hrozně řádilo v našich pozicích. Strhla se bitva podél celé fronty na které obě strany houževnatě bojovaly. Naše první kolony byly palbou kulometů smeteny a celá řada dobrých kamarádů našla hrob před ruskými zákopy. Přes velké ztráty udržel se prapor v předu. Boj na celé frontě pokračoval uputně po celou noc.

Rusové přecházeli k proti útokům a bojovali udatně. Velitel praporu hejtman Sagner udržoval s veliteli kompagní spojení skrze organance a tak jsem byl s Haškem ve stálém styku. As o půl noci prorazili Rusové a pronikli až před náš úsek. Hašek přiběhl s hlášením od npor. Lukase, že je zle a že musíme ustoupit, jinak nás všechny zaberou. Po předání hlášení veliteli praporu, dali jsme se s Haškem do hovoru a on nevěděl si rady, ptal se mi co máme dělat? Řekl jsem mu: "Zpět nepůjdeme - zůstaneme v zákopech a když budou Rusové postupovat - seberou nás". - Hašek souhlasil a tázal se co bude s oberleitenantem? Řekl jsem mu: "Hlavně nepůjdeme, zůstaneme v zákopech a když budou postupovat - seberou nás". - Hašek souhlasil. "V takových momentech každý pracuje na svou pěst". - To jsem již tak provedl v Srbsku v bitvě na Kolubaře u Leikovace, tam jsem zůstal na bojišti v jedné kuči s několika kamarády, mezitím náš prapor šel ku předu a při útoku měl velké ztráty. Bojiště bylo pak tak roztrháno, že se nevědělo kde jsou Srbové a kde jsou Rakušané. Fronta byla roztrhaná, k tomu přšlo se sněhem. Že jsem zůstal v kuči, byl jsem smrti neb raněním ušetřen. Samosebou, bylo to správné považováno za desertci před nepřitelem, ale v takové motanici kde není žalobce - není soudce, každý pracuje na vlastní pěst a na sebezáchranu. Tak se mi to stalo též na řece Drině - že jsem neutíkal do vody a vyčkal na břehu ať se děje co děje - dočkal jsem se druhého dne pontonů a tak jsem se dostal bez utopení na druhou stranu. Ti co chvátali se jeden po druhém utopili. - To se Jaroslavovi líbilo a tak vyslovil se proto, abychom zůstali v zákopech. Bohužel naše očekávání co bude dále netrvalo dlouho - Rusové odložili další postup. Mezi tím nastoupily zálohy p. pluku 73 /Egerländer :-/ k proti útoku a tak byli opět Rusové vrženi zpět do jejich původního postavení. Bitva byla v pohybu po celou noc neboť jednou útočili rusové a jednou zase naše vojska. Konečně ku 4 hodině ránní, když se začínalo rozednívat podařilo se našim vojskům po příchodu záloh - vniknouti do Ruských postavení a zajmouti velký počet Rusů.

Došlé zálohy pěšího pluku 11 a 102 donutili Rusy k ústupu, nařizen hromadný útok všech sil na frontě, kterým pak byla ruská fronta proražena. Na to následoval příchod ruských zajatců a fronta dostala se do pohybu. Jak na naší straně, tak i na straně Rusů byly velké ztráty na mrtvých, raněných i zajatých. Zbytkům Rusů podařilo se probojovati a ustoupiti za vesnici Poturcizy. - Z rána druhého dne po zahájení útoku, byla situace taková, že Rusové ustoupili na celé frontě do hloubky as 6 km. - Za těchto akcí bylo zajato na 4000. - tisíce Rusů. Nemohl jsem pochopit, proč se Rusové houfně vzdávali, vždyť jejich postavením byli ve větší výhodě i v přesile a v účinné schopnosti jejich dělostřelectva.

Zde as působil morální rozklad, či neschopnost jejich velitelů, prostě nechtěli bojovat. - Tolik o Rusech. -

Jaká situace u nás ?

Přes to, že náš pluk byl takřka decimován - neboť během bojů ztratil na 60 % veškerého mužstva, jednak na mrtvých, raněných, ale i zajatých, byl dán rozkaz k pronásledování nepřitele. Sagnerův prapor měl velké ztráty, já i Hašek s Lukaseš zůstali živi, zato kompanie na to doplatila. - Po provedeném uspořádání zbytků mužstva jednotlivých kompanií z kterých se utvořili jen čtyři, dostal jsem od velitele rozkaz zjistit v předpolí nové postavení Rusů. S oddílem 6 ti mužů pokračoval jsem v průzkumu přes vesnici až na okraj lesa za vesnicí. Rozhlížeje se po novém terénu, byl jsem velmi překvapen neboť zleva v žitném poli pochodovala ruská vojska v několika kolonách ku předu s voláním "U r á". Zadní kolony pochodovali beze zbraní. -

Opět utkvěla mi myšlenka zůstat na místě a vyčkatí příchodu pochodu jících Rusů, ale patrola sestávající se s většinou Němců nechtěla zůstat na místě a tu jsem byl nucen vrátit se zpět. Mezi tím Rusové se zastavili a počali se zakopávat na svahu vlnitého terénu, neboť oboustranná dělostřelecká palba znemožňovala větších pohybů. -

Při zpětném pochodu z průzkumné hlídky, zjistili jsme, že mnoho Rusů je poschováno ve vesnici a to většinou ranění a nemocní a prosili nás abychom je vzali s sebou, což jsme učinili a utvořili z nich oddíl a odvedli je na pluk. obvaziště. V tomto zmatku předcházelo jedno překvapení, druhé překvapení. Pokud si ještě dnes pamatuji, když jsme vnikli do jednoho hospodářského dvora vesnice - tam jsme byli velmi udiveni nad obrazem, který se nám vyskytnul. Po dobu bojů majitel hospodářství i čeleď zůstali ve statku i dobytek tam ponechali - v kůlně dodělávala těžce raněná kráva. - Ve dvoře pak byla schována celá skupina Rusů mezi nimi i ranění důstojníci. Byly to nohou těžce ranění a prosili nás, abychom jich vzali zpět do zajetí. Což jsme učinili a i raněné jsme vzali s sebou. Dva z nich nemohli chodit a tu nařídil jsem zajatcům, aby dva a dva nesli raněné na pušce a další zajatce jsem určil k vystřídání. Na zpětné cestě přecházející původní Ruské a pak naše původní zákopy spatřil jsem Haška mezi zbytky odpočívající kompanie. - Hašek se přitočil a šel s námi na plukovní obvaziště, kde jsme raněné předali k ošetření, a ostatní zajatce jsme odvedli na zajatecké shromaždiště za Sokalem, kde též lágrovali naše kuchyně. Zde dostali jsme menší i chleb a cigarety. Po odpočinku vrátili jsme se k pluku. -

U velitelství pluku jsem pak zjistil, že náš prapor byl stažen s bojiště a je na odpočinku v předměstí Sokalu, kam jsem odešel i s Haškem a hlídkou a hlásil se u velitele Ságnera. - Vysvětliv celou moji situaci a k tomu něco přidal, byl jsem s ostatním mužstvem pochválen. Nyní opět nastala služba v době odpočinku, napřed nařizováno čištění výstroje a výzbroje, uspořádání ubytování, zjišťování mrtvých, zraněných a zajatých. Velitelé museli hlásit výkaz ztrát mužstva a požadavky munice granátů a pod. a tak šla vojna dále. -

Též i já s přidělenými ordonanci, byl stále zaměstnán různými pochůzkami a zajišťováním ubytování pod střechou a pod. Když jsem pak hovořil s Haškem o našich útrapách - řekl mi - že si válku takhle nepředstavoval - myslel - že po jedné bitvě bude konec jak tomu bylo u Králové Hradce. Zatím se stále válčí - ustupuje - postupuje - útočí a nebere to konce. -

Ruská vojska přes to, že musela ustoupit a přes velké ztráty, znovu se shromažďovala a chystala se k útoku. Náš odpočinek byl krátký, přes to, že prapor měl velké ztráty a kompanie vykazovaly nízký stav bojujícího mužstva, byl prapor po jednodenním odpočinku znovu alarmován k nástupu do fronty. Ruská vojska doplněna v mocných proudech útočila na rakouské linie, aby znovu dobyla ztracených posic. Tedy bitva o Sokal pokračovala.

Po nařízeném alarmu, bylo to v 9 hod. dopoledne, byl celý prapor po 2 hodinách marschbereit a během 1 hodiny schlagbereit. Ihned vydán rozkaz k pochodu na bojiště to bylo 26. července 1915 v 11. hodin dopoledne. Mezi tím bylo město Sokal odstřelováno ruským těžkým dělostřelectvem a to velmi účinně. Po prvé jsem slyšel detonaci 18 cm kalibrových baterií. -

Podle vydaných rozkazů pobočníkem pluku hejtmanem Weislem / v době okupace Němci umučeném / vydán rozkaz doplnit bojující jednotky pěšího pluku 102. K orientaci bylo nutno dosáhnouti svahu nad městem. - Pochodem na bojiště se nám vyskytl zajímavý obraz. Udatní Deutschmeisři a Kopaljägeri prchali jednotlivě z bojiště. Tu velitel praporu nařídil každého přehajícího, každé hodnosti po zjištění jmen v námenzetlích zachytнути a vzíti s sebou do fronty, což se s naší strany dělo. Zde se ukázali udatní vídeňáci. -

Bojová situace nebyla veliteli praporu známá. Bylo nutno zjistiti, zda má být prapor zasazen ihned za cenu ztrát, nebo až v noci. Hejtman Ságnér nechtěje míti ztrát mužstva za okamžitého postupu, dal přednost k zajištění situace bojujících jednotek, vysláním patroly do terénu. Této zodpovědné úloze se každý obával - tu velitel určil mne se 4 vojíny. Náš úkol byl zjištění situace bojujících jednotek. Vydáním rozkazu nastoupili jsme tuto nebezpečnou cestu ku předu. - Terén, kterým jsme probíhali, byl poset mrtvolami našich i ruských vojsk, rozházena různá výzbroj, kulomety a náboje z posledních bojů. -

Proběhnuvše ve střelbě as 500 m ku předu narazili jsme na zákop ve kterém jsme se ukryly a odtud pak jsme pozorovali průběh bojů. Zjistili jsme, že před námi as 1 km Rusové útočí v několika vlnách na posice p. pluku 102. které v několika

místech prorazili . Chystav se dát hlášení zpět veliteli praporu, náhle byl jsem zasažen střelnou ranou z puky do levého ramena . Rána byla velmi prudká a velmi jsem krvácel . Světliv se do zákopu, byl jsem mužstvem patroly vysvětlán z blázy a obvázan, tím se mi podařilo krvácení zastavit . Přes to, že ruská špičatá střela byla prudká neprorazila ramenní kost, nýbrž kolem se provrtala svaem a tím zranění nebylo nebezpečné .-

Co nyní ? Vyřazen z dalšího boje , měl jsem radost z toho, to zranění - nyní otázka jak zpět - abych nezůstal někde ležet bez pomoci . Proto jsem zůstal ještě v zákopu , abych pak po bojové přestávce mohl přeběhnouti zpět .

Vyčlával jsem - ale boj trval se zvýšenou prudkostí . Hlášení o bojové situaci jsem nemohl zpět odeslati v obavě, že spojka pro střelbu nebude moci zpět projíti, neboť by musela běžeti v otevřeném terénu . As po jedné hodině se střelba uvolnila - pohlížeje zpět, pozoroval jsem jak se prapor rozvíjuje a jak jednotlivé skupiny jdou ku předu . V zápětí začala houkat ruská děla uzavírající palbou šrapnelů i granátů do útočících skupin . Mezi tím doběhl celý štáb praporu i s velitelem . Spatřiv ho - zavolal jsem , aby seskočil do našeho zákopu i se svým štábem . Vysvětliv veliteli praporu situaci - on pak mě litoval, že mi ztrácí , zůstal se štábem na místě a mezitím postupujícímu praporu podařilo se doraziti do zákopů p. pluku 102 a vyrovnati mezeru a zastaviti postup Rusů .-

Jakmile boj ochabl, rozloučil jsem se s kamarády i s velitelem hejtnanem Ságnerem a kličkovaně běžel zpět do bezpečí .- Pod svaem terénu , kde jsem vyrazil s patrolou, byli na pochodu další části pluku - mezi nimi i 11. kompagnie . Tu někdo na mne volá: " Vlčku co nového v předu ? Ohlédnou se a vidím npor. Lukase se svým ordonancem a kompagnií . Krátce jsem mu vysvětlil situaci jak je , dale, že prapor dosáhl cíle za velkých ztrát .- " Hašek vyjeveně poslouchá a řekl : " Te bůh to bude pěkná mela . " Při rozhovoru mi pak Hašek ještě řekl : " Běžte co nejdále do zadu a až se sejdem v Brucku u " Růže " pak si tom řeknem více " To byl náš poslední rozchod . S Lukase jsem se po letech sešel v Praze u MNO . a s Haškem již nikdy až potom v jeho románu , - 3Kpt. Lukas mi pak vyprávěl o dalších bojích u Sokalu a o postupu až k Lubnu , kde v měsíci září v bojích u vesnice Chorupan přišel jeho ordonanc Hašek do zajetí .

Moje cesta zpět , byla velmi dobrodružná, plna dramatických příběhů a zajímavostí . Když jsem četl román " Dobrého vojáka Švejka " - řekl jsem si , že by bylo dobré, kdybych průběh mého cestování zpět z bojiště napsal a pak Haškovi poskytnul pramen a další vložku v pokračování tohoto románu .-

Bohužel náš milý Hašek předčasně zemřel a protože jeho dílo je nesmrtelné, proto přicházím s těmito poznámkami, které jsem s Haškem zažil .

Nyní bude pokračovat dobrodružství při zpětné cestě z fronty do vojenské nemocnice pod názvem " Cesta zpátky " .-